« Passivhus

Fremtidens snekkere lærer å bygge passivt

ET SOLID LØFT: – Passivhusbyggingen har ført til rekordmange søkere til Blakstad. Vi har lavt frafall, det er lett å få elevene ut i lærlingeplasser, og vi ser at kunnskapen våre studenter besitter, er attraktiv når de skal ut i jobb, sier assisterende rektor Ådne Gunnar Sollid. Elevene selv synes det er spennende å bygge passivhus, og vet at de får en utdannelse som bransjen trenger. Foran fra venstre Mathias Risdal, Espen Nuland og Raymond Johannessen. FOTO: TORSTEIN ØEN

FORNØYD MED FRAMGANGEN: Guro Hauge fra Lavenergiprosjektet, Kim Johnsen fra Husbanken og sivilartikekt Bengt G. Michalsen (t.h) på befaring på byggeplassen. Michalsen har tegnet boligene som reiser seg i bakgrunnen.
FOTO: KJARTAN BJELLAND

TRYKKTEST: Lærer ved Blakstad, Sigurd Ødegaard, demonstrerer hvordan man trykktester passivhus. Huset bestod prøven, til tross for at det enda ikke er ferdig tettet.
FOTO: KJARTAN BJELLAND

PÅ BEFARING: Assisterende rektor ved Blakstad vgs, Ådne Gunnar Sollid, kunne stolt vise den store delegasjonen rundt på byggetomta, hvor de små passivhusene nå reiser seg. FOTO: KJARTAN BJELLAND

FAKTA

- Blakstad videregående skole har 320 elever og 110 ansatte. Her utdannes fagfolk innen bygg og anlegg, industriproduksjon, båtbyggerfag, transport og logistikk, treteknikk, energi- og miljøteknikk.
- «Blakstadmodellen» er et samarbeidsprosjekt mellom skolen, Froland kommune og Husbanken. Kommunen er oppdragsgiver/bestiller, byggherre, innkjøper, økonomistyrer, leder byggemøtene og byggesaksbehandler. Blakstad er hovedentreprenør, byggeleder, koordinerer underleverandører, og ansvarlig for pedagogisk opplæring og HMS på byggeplassen. Husbanken finansierer prosjektet med grunnlån, tilskudd og bostøtte.
- Boligene er tegnet av sivilarkitekt Bengt G. Michalsen. Småhusene er 45 kvadratmeter store, er trivelige og robuste, og er utformet med løsninger spesielt tilpasset psykisk syke rusmisbrukere. Sentral beliggenhet nær sosialtjenesten, buss og treffsted har vært avgjørende.
- Passivhusene har solcellepanel på taket, og et estimert årlig energiforbruk til oppvarming på 960 kWh (om lag 850 kroner med dagens strømpris).

On Blakstad lærer fremtidens snekkere å bygge fremtidens hus. Nå står andre utdanningsinstitusjoner i kø for å gjøre det samme.

PASSIVHUS
FROLAND

– Vår jobb er å sørge for at elevene står rustet til å møte den virkeligheten de skal ut i som arbeidstakere. Innen 2020 skal vi, ifølge myndighetene, bare bygge passivhus her til lands. Det vil bli forskriftsfestet, noe man ikke kommer utenom. Og da må selvfølgelig morgendagens håndverkere lære seg det!

Det sier Ådne Gunnar Sollid, assisterende rektor og avdelingsleder for byggfag ved Blakstad videregående skole. Froland-skolen er blitt et eksempel til etterfølgelse innen passivhusbygging, og inviterte nylig til fagdag om lavenergi og «Blakstadmodellen».

SYNERGIER. – Prosjektet er et samarbeid mellom skolen, Husbanken og Froland kommune. Utgangspunktet var en idé for å stanse frafallet av elever fra Blakstad. Samtidig hadde kommunen en utfordring i forhold til sosial boligbygging, og vi så at her var det en løsning på flere problemer. En sjanse til å gjøre noe med de høye drop out-tallene på skolen, samtidig som kommunen kunne få gode, sårt tiltrengte boliger for en rimelig penge. Fra ideen første gang kom på bordet, gikk det ni dager før vedtaket var banket i kommunestyret. Noen dager før sommerferien 2009 fikk lærerne vite at de skulle bygge passivhus fra høsten, og få måneder senere var de i gang. Dette er et sprekt prosjekt, mener Kim Johnsen i Husbanken region sør.

FLERE FØLGER ETTER. Nå har elevene bygget passivt i nesten to år, med gode erfaringer.

– Vi tror ikke vi er noen verdensmestre på dette, men har forsøkt å ligge forut, og har gjort oss noen tanker underveis. Håpet er at flere skoler, og kommuner, kan ha nytte av dem, sier Sollid.

Og nettopp derfor var arkitekter, byggesaksbehandlere, samt representanter fra var representanter fra Lavenergiprosjektet, Husbanken og videregående skoler i Kristiansand, Mandal og Oslo, samlet på Blakstad før påske. For å lære – for så å kunne lære videre.

FREMTIDENS HUS. – Dette er absolutt interessant. Passivhus er fremtiden, det er ingen tvil om det. Vår jobb er å utdanne fagfolk som er attraktive i markedet, og det å bygge miljøvennlige hus er helt klart en viktig del av det, sier Øystein Larsen ved Tangen videregående skole i Kristiansand.

– Vi er opplagt interessert i et tilsvarende samarbeid, og står klare til å ta imot utfordringen når den måtte komme. Nye forskrifter og nye byggemetoder er en del av hverdagen håndverkerne skal ut i, og det er store utfordringer de står overfor. Det krever mye kunnskap å jobbe med disse tingene. Reglementet er strikt, og dersom man tar noen snarveier, vil passivhuset avsløre det på en helt annen måte enn vanlige bygg, sier Larsen.

Han mener oppfatningen av håndverkeren som en matlei type, uinteressert i lære seg nye måter å gjøre jobben sin på, er sterkt overdramatisert.

– Det stemmer nok for en del som sitter og vipper mellom 50 og 60 år, og som har gjort jobben i en mannsalder allerede. Men de er en utdøende rase, og nye generasjoner håndverkere er på ingen måte så knyttet opp mot tradisjonene, sier Larsen.

INN I UTDANNINGEN. – Og det er akkurat det som er så fint med dette prosjektet. Vi vet av erfaring at det tar lang tid å snu tankegangen i byggebransjen. Men ved å innlemme passivhustanken i skolegangen, trenger man ikke å *snu* på noe som helst. Da er dette noe de mestrer, ved fullendt utdannelse.

Det påpeker Olga Christensen, prosjektleder i Mandal kommune. Som Fædrelandsvennen skrev forrige uke, går elever fra Mandal videregående skole i disse dager i gang med byggingen av ni passivhus på Ime. En blåkopi av Blakstad, som skal lære snekkerstudenter i vest hvordan de bygger for fremtiden.

OPPFORDRER BRANSJEN. Og det er på høy tid, ifølge Christensen. – Passivhus er gammelt nytt. I Østerrike og Tyskland har man bygd på denne måten i flere tiår allerede. Der *kan* de bygge passivt, så da gjør de selvfølgelig det. Det må bli like selvfølgelig her hjemme, sier Christiansen.

Men det forutsetter at det offentlige går foran som gode eksempler. – Bygger ikke vi passivt, kan vi ikke vente at andre skal gjøre det heller, mener hun.

– INSPIRERER. Guro Hauge i Lavenergiprosjektet har fulgt Blakstad-prosjektet tett siden oppstarten for snart to år siden. Hun mener det er et stort løft for bransjen at skolene tar tak i passivhusbyggingen.

– Ikke minst må det være superinspirerende for byggenæringen å se at elevene bygger passivt. Det viser seg jo at dette ikke er noe hokuspokus. Visst er det andre ting man må tenke på, man må være nøye og gjøre ting skikkelig, men det går helt fint an. Konkurransen er ikke mindre i byggenæringen enn at det vekker interesse når elever under utdanning får dette til. Jeg er sikker på at mange tenker, at «kan Blakstad klare dette – tenk på hva vi kan få til!» Og det er bra. Det er sånt som gjør at utviklingen går videre, sier Hauge.

MÅ SATSE PÅ LÆRERNE. Hun understreker dessuten betydningen av å implementere passivhusbygging i skolen.

– Det viser seg at det er veldig få som etterutdanner seg i byggenæringen. Derfor er det viktig å få det inn i grunnutdanningen, så fort som mulig. Og først av alt er det viktig å se de lærerne som skal utdanne passivhusbyggere. De må løftes opp, og de trenger å bli trygge på den kunnskapen som må til. Gjennom å satse på lærerne, kan man lære videre i mange år, sier Hauge.

Tekst: **Heidi Løland-Andersen**
heidi.loland.andersen@fvn.no – 39 11 33 20